

Реферат на тему: Наполеон I

Молодість Наполеона

Наполеон Бонапарт, Наполеон I (Napoleon Bonaparte, Buonaparte) народився 15 серпня 1769 р., у Аяччо. Походив з небагатої корсиканської дворянської родини Шарля і Летіції Буонапарте (усього в родині було 5 синів і 3 дочки). Вчився в королівській військовій школі в Брієнні і в Паризькій військовій школі (1779-85), яку закінчив в чині лейтенанта. Публіцистичні твори Наполеона періоду Революції («Діалог про любов», «Dialogue sur l'amour», 1791, «Вечеря в Бокере», «Le Souper de Beaucaire», 1793) кажуть про те, що він розділяв тоді яacobинські настрої. Призначений начальником артилерії в армію, яка осаджала зайнятий англійцями Тулон, Бонапарт здійснив блискучу військову операцію. Тулон був взятий, а сам він отримав в 24 роки звання бригадного генерала (1793). Після термідоріанського перевороту Бонапарт відзначився при розгоні роялістського заклоту у Парижі (1795), а потім отримав призначення командуючим Італійською армією. У італійському поході (1796-97) в усьому блиску виявився полководницький геній Наполеона. Австрійський генералітет нічого не зміг протиставити блискавичним маневрам французької армії, убогої, погано екіпірованої, але що надихнулася революційними ідеями і на чолі з Бонапартом. Вона отримувала одну перемогу за іншою: Монтенотто, Лоді, Мілан, Кастільоне, Арколе, Ріволі. Італійці захоплено зустрічали армію, несучу ідеали свободи, рівності, що позбавляла від австрійського володарювання. Австрія втратила всі свої землі в Північній Італії, де була створена союзна з Францією Цизальпінська республіка. Ім'я Бонапарта гриміло по всій Європі. Після перших же перемог Наполеон став претендувати на самостійну роль. Уряд Директорії не без задоволення відіслав його в єгипетську експедицію (1798-1799). Ідея її була пов'язана з прагненням французької буржуазії конкурувати з англійською, що активно затверджувала свій вплив в Азії і в Північній Африці. Однак закріпитися тут не вдалося: воюючи з турками, французька армія не знайшла підтримки у місцевого населення.

Прихід до влади

Криза влади в Парижі тим часом досягла свого апогею. Корумпована Директорія була не здатна забезпечити завоювання Революції. У Італії російсько-австрійські війська під командуванням А. В. Суворова ліквідували всі придбання Наполеона і навіть виникла загроза вторгнення у Францію. У цих умовах популярний генерал, що повернувся, спираючись на вірну йому армію, розігнав представницькі органи і Директорію і проголосив режим консульства (9 листопада 1799). Згідно з новою конституцією, законодавча влада ділилася між Державною Радою, Трібунатом, Законодавчим корпусом і Сенатом, що робило її безпорадною і неповороткою. Виконавча влада, навпаки, збиралася в один кулак першого консула, т. е. Бонапарта. Другий і третього консули мали лише дорадчі голоси. Конституція була схвалена народом на плебісциті (біля 3 мільйонів голосів проти 1,5 тисяч) (1800). Пізніше Наполеон провів через сенат декрет про пожиттєвість своїх повноважень (1802), а потім проголосив себе імператором французів (1804).

У момент приходу Наполеона до влади Франція знаходилася в стані війни з Австрією і Англією. Новий італійський похід Бонапарта нагадував перший. Перейшовши через Альпи, французька армія несподівано з'явилася в Північній Італії, що захоплено

зустрічається місцевим населенням. Такою, що Вирішує стала перемога в битві біля Маренго (1801). Загроза французьким кордонам була ліквідована.

Внутрішня політика Наполеона

Перебувала в зміцненні його особистої влади як гарантії збереження результатів революції: цивільних прав, прав власності на землю селян, а також тих, хто купив під час революції національне майно, т. е. конфісковані землі емігрантів і церкви. Забезпечити все це завоювання повинен був Цивільний кодекс (1804), що ввійшов в історію як кодекс Наполеона. Наполеон провів адміністративну реформу, заснувавши інститут підзвітних уряду префектів департаментів і супрефектів округів (1800). У міста і села призначалися мери. Був встановлений державний Французький банк для зберігання золотого запасу і емісії паперових грошей (1800), нейтралізована система збору податків. Адміністративні і правові нововведення Наполеона заклали основу сучасної держави, багато хто з них діє і до цього дня. Саме тоді була створена система середніх шкіл ліцеїв і вищі учбові заклади Нормальна і Політехнічна школи, досі що залишаються самими престижними у Франції. Чудово усвідомлюючи важливість впливу на громадську думку, Наполеон заклав 160 з 173 паризьких газет, а інші поставив під контроль уряду. Була створена могутня поліція і розгалужена таємна служба. Наполеон уклав конкордат з папою Римським (1801). Рим визнавав нову французьку владу, а католицизм оголошувався релігією більшості французів. При цьому свобода віросповідання зберігалася. Призначення єпископів і діяльність церкви ставилися в залежність від уряду.

Економічна політика, війни і континентальна блокада

Економічна політика перебувала в забезпеченні першості французької промислової і фінансової буржуазії на європейському ринку. Цьому заважав англійський капітал, переважання якого зумовлювалося індустріальною революцією, що вже відбулася в Англії. Англія одну за іншою збивала коаліції проти Франції, стараючись залучити на свою сторону найбільші європейські держави насамперед Австрію і Росію. Вона фінансувала ведення військових дій на континенті. Наполеон планував безпосередню висадку на британські острови, але на морі Англія була сильнішою (при Трафальгаре французький флот був знищений англійським, яким командував адмірал Нельсон (1805)). Однак місяць опісля під Аустерліцем (нині Славков, Чехія) Наполеон завдав нищівного удару об'єднаним австрійським і російським військам. Злякавшись зростання впливу Франції, проти неї виступила Прусія, але була швидко переможена (битва при Ієні, 1806), французькі війська увійшли в Берлін. Російські війська нанесли велику втрату французької армії в битві при Ейлау (1807), але потерпіли поразку при Фрідланді (1807). Внаслідок війни до складу Франції увійшли території Бельгії, Голландії, північної Німеччини, частини Італії. На іншій частині Італії, в центрі Європи, в Іспанії (1809) були створені залежні від Наполеона королівства, де правили члени його родини. Територіально надзвичайно урізані Прусія і Австрія були вимушені укласти з Францією союз. Це зробила також і Росія (Тільзитський мир, 1807.)

Отримавши перемогу, Наполеон підписав декрет про континентальну блокаду (1806). Відтепер Франція і всі її союзники припиняли торгові стосунки з Англією. Європа була основним ринком збуту англійських товарів, а також колоніальних, що увозяться в основному Англією, найбільшою морською державою. Континентальна блокада нанесла збитку англійській економіці: через рік з невеликим Англія переживала кризу у виробництві вовни, текстильної промисловості; сталося падіння фунта стерлінгів. Однак блокада ударила і по континенту. Французька промисловість не в змозі була замінити на

європейському ринку англійську. Порушення торгових зв'язків з англійськими колоніями призвело в занепад і французькі портові міста: Ла-Рошель, Марсель і інш. Населення страждало від нестачі звичних колоніальних товарів: кави, цукру, чаю...

Криза і падіння Імперії

Політика Наполеона в перші роки його правління користувалася підтримкою населення - не тільки власників, але і незаможних (робітників, батраків). Справа в тому, що поживлення в економіці викликало зростання зарплати, чому сприяли і постійні набори в армію. Наполеон виглядав рятівником вітчизни, війни викликали національний підйом, а перемоги - почуття гордості. Адже Наполеон Бонапарт був людиною революції, а навколишні його маршали, блискучі воєначальники, відбувалися часом з самих низів. Але поступово народ починав втомлюватися від війни, що тривала вже біля 20 років. Набори в армію стали викликати невдоволення. До того ж знову вибухнула економічна криза (1810). Буржуазія ж усвідомлювала, що економічно підпорядкувати всю Європу їй не під силу. Війни на просторах Європи втрачали для неї значення, витрати на них стали роздратовувати. Безпеці Франції давно ніщо не загрожувало, а у зовнішній політиці все більшу роль грало прагнення імператора розповсюдити свою владу, забезпечити інтереси династії. У ім'я цих інтересів Наполеон розлучився з першою дружиною Жозефіною, від якої не мав дітей, і одружувався на дочці австрійського імператора Луїзе (1810). Спадкоємець народився (1811), але австрійський брак імператора був надто непопулярний у Франції.

Союзники Наполеона, що прийняли континентальну блокаду всупереч своїм інтересам, не прагнули суворо її дотримувати. Росла напруженість між ними і Францією. Все більш очевидними ставали протиріччя між Францією і Росією. Патріотичні рухи поширювалися в Німеччині, в Іспанії не потухала герилья. Розірвавши відносини з Олександром I, Наполеон зважився на вторгнення в Росію. Вітчизняна війна 1812 стала початком кінця Імперії. Величезна різноплеменна армія Наполеона не несла в собі колишнього революційного духа, вдаліні від батьківщини на полях Росії вона швидко танула і, нарешті, перестала існувати. По мірі рушення російської армії на захід антинаполеонівська коаліція росла. Проти поспішно зібраної нової французької армії в «битві народів» під Лейпцигом виступили російські, австрійські, пруські і шведські війська (16-19 жовтня 1813). Наполеон зазнав поразки і після вступу союзників в Париж зрікся від престолу. Він отримав у володіння маленький острівець Ельба в середземному морі (1814).

У обозі іноземних військ у Францію повернулися Бурбони і емігранти, що передчували повернення свого майна і привілеїв. Це викликало невдоволення і страх у французькому суспільстві і в армії. Скориставшись цим, Наполеон біг з Ельби і якого зустрічали захопленими криками натовпу, повернувся в Париж. Війна поновилася, але Франція вже не в силах була нести її тягар. «Сто днів» завершилися остаточною поразкою Наполеона біля бельгійського села Ватерлоо (18 червня 1815). Він став бранцем англійців і був відправлений на далекий острівець Св. Єлени в Атлантичному океані. Там Наполеон провів останні шість років життя, гаснучи від важкої хвороби і дріб'язкових знущань своїх тюремників, там і помер 5 травня 1821 р.

Значення особистості Наполеона

Наполеон володів феноменальною пам'яттю і працездатністю, гострим розумом, військовим і державним генієм, задарма дипломата, артиста, чарівливістю, що дозволяла йому легко викликати прихильність до себе людей. Ця людина в незмінному сірому

сюртуку і треуголці зайняла міцне місце в історії, давши своє ім'я цілій епосі. Імперія Наполеона виявилася німецькою. Однак трагічна доля імператора глибоко приголомшила його сучасників, в тому числі художників, музикантів, поетів, дала рясну їжу романтизму, розквітшему в європейській культурі подальших десятиріч. Битви Наполеона увійшли у військові підручники. «Наполеонівське право» лежить в основі цивільних норм західних демократій. Реставрована монархія Бурбонів не змогла знищити закріплені Наполеоном результати Революції.